

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput III. Reverentia magna Episcopis & Ecclesiae Prælati debita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

Uxor, quæ virum ad iracundiam, aut ad blasphemandum Deum culpa sua provocat, gravissime peccat.

Maritum, quocumque perrexerit, sequi debet, nisi illum sequens vitæ discrimen subiret, aut graviter peccandi periculum; aut nisi post matrimonium maritus vagus evaserit, vel in nuptiali contractu expresse promiserit se habitacionem non mutaturum.

CAPUT III.

Reverentia magna Episcopis & Ecclesiæ Prælati debita.

Episcopi, Ecclesiæ Prælati, & Presbyteri sunt Dei Legati, quo titulo in sacris Litteris vocantur. Ecclesiasticus ait: *Honorifica Sacerdotes* (cap. 7.). Inter barbaras etiam nationes Regum Legati veluti personæ sacræ semper sunt habiti; & benigniores quoque Principes Legatorum suorum injurias, veluti sibi illatas, ulti sunt. At Episcopi, Ecclesiæ Prælati, & Presbyteri excellentiori, sanctiorique modo Dei & Jesu Christi sunt Legati, quam Synagogæ Presbyteri. *Pro Christo legatione fungimur* (inquit Apostolus 2. Cor. 5.). Hæc legatio Dei Filii legationem imitatur; sic enim ipse Apostolis suis ait: *Sicut misit me Pater, ita & ego mitto vos* (Joan. 20.). Quis Missionis Jesu Christi magnitudinem, dignitatem, & sanctitatem mente complecti potest? Quemadmodum autem sua & Legatorum suorum munera commu-

communia sunt, item communes injuriæ & contemptus; ideoque ait: *Qui vos spernit, me spernit (Luc. 10.)*. Nec solum Episcopi sunt Dei Legati; sed de illis insuper ita inquit sanctus Paulus: *Sic nos existimet homo, ut Ministros Dei, & dispensatores mysteriorum Dei (1. Cor. 4.)*. Sunt etiam illi Christianorum patres; sic enim idem inquit Apostolus ad Corinthios: *Si decem millia pædagogorum habeatis in Christo, sed non multos patres; nam in Christo Jesu per evangelium ego vos genui (ibid.)*. Porro carnales parentes honore sunt digni, illosque contemnere impietas est. Illos Ethnici Deos domesticos vocabant; etenim juxta Apostolum: *Ex Deo omnis paternitas in caelis & in terra nominatur (Ephes. 3.)*; idest carnales parentes cælestis Patris sunt imagines, ejusque locum obtinent. Terreni patres terrenam nobis dant vitam, videlicet animale, debilem, brevem, miseris mortique subjectam, & quod dolendum magis est, etiam peccato. Dum filios suos gignunt, terrenam solum illis dare vitam cogitant; & forsân solum concupiscentiam sectantur. At Episcopi & Parochi divinam fidelibus vitam tribuunt, qua Dei filii efficiuntur, sui que Regni hæredes. Quanto igitur amplius sunt hi a fidelibus honorandi? Quantoque magis eorum contemptus est puniendus?

Primis Ecclesiæ sæculis, cum adhuc Evangelii spiritus vigeret, veluti personæ sacre Episcopi colebantur; & quoties prodibant, peculiaris

ria illis reverentiæ & obsequii signa populus exhibebat. Veluti Dei verba eorum dicta Imperatores audiebant. Noluit Constantinus Episcoporum negotia suo iudicio subdere: Non enim, inquit, ad homines spectat illos iudicare, quos Scriptura sancta Deos vocat. Carolus Calvus Galliarum Rex in sua ad Adrianum Pontificem epistola ait: „ Debitum Episcopis, qui in regno nostro morantur, honorem reddimus, aliisque illos colendi præbemus exemplum; nam si nos eo loco constituti, in quo rectum subditis exhibere debemus exemplum, sacras eorum personas contempnimus, a Regum Rege iudicium rigidum tolerabimus, cum exemplum tam pravum dederimus “ Carolus Magnus ante illum dixerat, se illorum fidelitatem habere suspectam, qui suis Episcopis non parent. Additque *Qui illis, quod absit, aut negligentes, aut inobedientes fuerint inventi, sciant se nec in nostro imperio honorem retinere, nec etiam filii nostri fuerint, nec in Palatio locum, nec nobiscum aut cum nostris societatem aut communionem ullam habere, sed magni sub magna districtione & severitate pœnas luent* (tom. 2. Conc. Gall. cap. 20.).

Quo magis caritas frigit, eo magis debitus Episcopis honor est imminutus. Novissimæ hereses, quæ ecclesiasticam Hierarchiam præcipue sunt aggressæ, & Episcopos abolere conatae sunt, debito Episcopis honori admodum detraxerunt. Verum hi conatus veritatem non evertent: quod Deus decrevit, perpetuo stabit, sem-

semperque Episcopi necessaria Ecclesie erunt fundamenta, & veluti parentes a fidelibus erunt honorandi. *Qui Christo non credit, (inquit sanctus Cyprianus) Sacerdotem facienti, postea credere incipiet Sacerdotem vindicanti.*

Honor Episcopis debitus non externos solum urbanitatis actus complectitur. Si sæculares tantum Proceres essent, satis illud esset; verum Ecclesie sunt Principes, & ecclesiastico more sunt honorandi. Oportet imprimis cum debita semper reverentia de illis loqui. Non omnes, fateor, ita sunt pii, & in suo exequendo munere ita exacti, sicut decet; sed Jesu Christi sunt ministri, quo nomine linguas suas fideles coerceant, & in illis ministri characterem venerentur. Sanctus Paulus, cum Pontificis jussu alapis fuisset in synagoga cæsus, parietem dealbarum eum vocavit; sed propterea a nonnullis objurgatus; se excusavit inquit: *Nesciebam, fratres, quia Princeps est Sacerdotum. Scriptum est enim Principem populi tui non maledicet (Actor. 23.)*. Qua igitur excusatione se protegent, qui suis sermonibus Episcoporum famam lædunt, eorumque occulta crimina pandunt, & exaggerant? Ajebat Constantinus, se pallio suo celaturum, si Episcopum cum femina peccantem reperisset; adeo erat ab eo infamando alienus. Quam graviter igitur Scriptores illi peccabunt, qui ut sua tueantur privilegia circa quæstiones; quæ adhuc sub judice sunt; illorum vitam modo palam arguunt, modo clanculum;

calum; sed eo peiori arte, quo secretior est, & ingeniosior?

Verus honor Episcopis debitus in eo situs est, ut eorum Edictis, quæ pro suæ Dioceseos bono edunt, pareatur, & eorum iussis obtemperetur; ea vero vitentur, quæ prohibent, præcipue sub censura. Si enim temporalium parentum maledictiones filiis sunt metuendæ, sicuti sacræ Litteræ docent; quanto magis Episcopi sui censura fideli est metuenda, qua non terrena hæreditate privatur, sed ab Ecclesiæ corpore amputatur, a Sacramentis arcetur, & diabolo subditur? Religiosi, qui tam audacter adversus excommunicationes declamant, quas Episcopi vel ad averruncanda suarum Dioceseon scandala, vel ad salutaria stabilienda Decreta insurgunt, considerent serio quam excusationem coram Deo afferent de Episcoporum contemptu, ad quem populum compellunt. Nescio an sua eos privilegia ab hac reddenda ratione eximant, anve ab hujusce tribunalis justitia possint illi aufugere. Quod si vere huic tribunali subjacent, timeant ne in illo puniantur, si loco veros patresfamilias juvandi in bono filiorum regimine, eorum conatus turbent & impediant. Quod autem de Episcopis ajo, idem proportionaliter dicito de Parochis, qui Prælati sunt subalterni, quibus eadem præstanda est obedientia; quæ quidem obedientia hilaris debet esse & sincera, ut ait Apostolus: *Obedite præpositis vestris, & subjacete eis. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri.*

Godau Theol. Mor. Pars II.

B

ut

ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes; hoc enim non expedit vobis (Heb. 13.)

Si Parochi Deo animarum sibi commissarum rationem reddere debent, eas doceant oportet; proinde debent illos oves audire, eorumque sermonibus & instructionibus frequentes interesse. Verum cum de parochiali Missa agemus, punctum hoc examinabimus.

Neque vero satis est Episcopis obedire, Deus insuper est exorandus, ut necessarium illis lumen ad sua implenda munera largiatur. Sanctus Paulus fidelium precibus confusus illos, ad quos scribit, rogat ut ad suum prædicandum Evangelium robur sibi a Deo impetrent. In fidelium commodum hoc cedit; nam si cæcus alium ducat, ambo in foveam cadunt.

Pharisæos in Evangelio Christus arguit, qui populum ab honore parentibus debito retraherant, videlicet ab iis in necessitate juvandis, votum prætexentes, quo filii bona sua Templo dicabant. Hinc inferre licet, honorem parentibus debitum esse in eorum necessitatibus ipsis opitulari. Quare Pastorum suorum necessitates debent subditi sublevare. Multis in locis sanctus Paulus prædicaverat, quin aliquid a populis pro victu reciperet; quod quidem sibi gloriæ tribuit: attamen ad Corinthios scribens sic ait: *Ita Dominus ordinavit iis, qui Evangelium annunciant, de Evangelio vivere* (1. Cor. 9.).

De quotidianis fidelium oblationibus olim Episcopi & Presbyteri vivebant; nunc autem

stabilem certosque redditus habent, nempe decimas. Hæ igitur sunt solvendæ, neque hanc solutionem negligere subditi possunt, si vere Pastores suos honorant. Hoc hodie plerique contemnunt, nec timent Prælati negare decimas, quamvis Concilia & Pontifices sub excommunicationis pœna solvi præcipiant; quemadmodum etiam Regum edicta id jubent. Porro ferendum forte esset decimas Parochis non solvi, sed eo impietas prorupit, ut non vereantur nonnulli Proceres eorum bona rapere, & sua dominia Ecclesiæ bonis augere, quæ bonis Regis sunt sanctiora.

Mali Episcoporum, Parochorum, & Sacerdotum mores Christianos non excusant, ne illos honorent, multoque minus debent aliquem impellere ad eorum vitia imitanda. Dei Filius sic inquit: *Super cathedram Moysis sederunt Scribæ & Pharisei. Omnia ergo, quæcumque dixerint vobis, servate, & facite: secundum opera vero eorum nolite facere (Matth. 23.)*. Si de Scribis & Phariseis ita Christus loquitur; quanto magis debent Christiani suos audire Pastores, qui supra Filii Dei cathedram sedent? Sanctus Augustinus illos, qui Presbyterorum sectantes exempla pie vivere nolunt, itinerantibus comparat, qui dum terminos reperiunt, qui viam quidem monstrant, sed e suo se loco non movent, eorum secuti exemplum progredi nollent. Deinde subdit: *Non sic quæerunt homines caritate studiosa, quod prædicent ad imitationem, quomodo quæerunt iniquitate suspiciosa, quod mur-*

murent ad direptionem, partim non inveniendis bonos, dum mali sunt; partim timendo invenire, dum mali semper esse volunt (Hom. 5. de Pœnit.).

CAPUT IV.

Honor Principibus, & Magistratibus debetur.

Qui Episcopos ad regendam Ecclesiam posuit, idem ad regendas provincias Deus Reges statuit. *Omnis anima* (inquit Apostolus Rom. 13.) *potestatibus sublimioribus subdita sit, non est enim potestas nisi a Deo. Ideo necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam.* Reges, quos Deus instituit, sive bonos, sive malos honorare subditi debent; nec leve peccatum putent, si debitum illis honorem negent, si verbis lacessant, si mortem, aliudve infortunium illis optent. Eorum jussis parere debent, etiam cum impune violare possent. Hinc emptionem, venditionem, ceterosque contractus juxta illorum leges debent inire. Legitima a Principibus statuta tributa & vestigalia solvere debent. Officia a Principe tradita debent suscipere, nec mollietate aut quietis amore se excusare, aut refugere onus debent, si communitati sint necessari. Ut Principis vitam servent, suam debent exponere, si opus est, & Reipublicæ necessitas exigat. Demum pro Principe Deum debent exorare. Id Apostolus Timotheo præcipit, ut id ipse exequatur, & fidelibus faciendum jubeat.

Obs.